

หลักการทรงงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไทยของในหลวง ร.9 ควรปลูกต้นไม้ในใจคนก่อน ค้นเกล้าเป็นทีจะพาถิ่นปลูกต้นไม้ลงแผ่นดินและรักเขตต้นไม้ด้วย

เพื่อเป็นการรักษาพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ของจังหวัดน่าน จึงเกิดโครงการ “รักษ์ป่าน่าน” ขึ้น โดยมีสำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับกองทัพบก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และจังหวัดน่าน ร่วมกันดำเนินงาน และเพื่อแสวงหายุทธศาสตร์ความร่วมมือในการหยุดยั้งการทำลายป่า พร้อมทั้งหาทางฟื้นฟู จัดการให้คนน่านได้ทำมาหากินได้ผืนป่าและอยู่กับป่าได้โดยไม่ทำลาย จึงได้จัดการสัมมนา “รักษ์ป่าน่าน” ซึ่งปีนี้ได้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ โดยมีธนาคารกสิกรไทย เป็นผู้สนับสนุนและประสานงาน โอกาสนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงาน พร้อมทั้งทรงบรรยายเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระผู้ทรงอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไทย” ที่ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต.ผาสิงห์ อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 6 มี.ค.ที่ผ่านมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯมีรับสั่งว่า การสัมมนารักษ์ป่าน่านในครั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ทั้งราชการและเอกชน ได้ร่วมระดมความรู้และประสบการณ์ที่จะแสวงหาแนวทางและวิธีการที่จะหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าอย่างแท้จริงเป็นวิธีการที่ให้ประชาชนผู้อยู่อาศัยกับป่าสามารถดำรงชีพ มีวิถีชีวิตการทำมาหากินกับป่าได้ ป่าไม้จะเจริญได้ก็ต้องมีน้ำ ต้องมีความชุ่มชื้น มีดิน มีปุ๋ย ซึ่งปุ๋ยก็มาจากใบไม้ที่หมักและเพิ่มสารที่มีแร่ธาตุเพื่อเป็นอาหารของพืช พืชจะต้องอยู่ด้วยระบบนิเวศน์ที่พึ่งพาอาศัยกัน ปัญหาการตัดไม้ในปัจจุบัน คือคนมีจำนวนมากขึ้น มีการเคลื่อนย้ายมาอยู่อาศัย ทำให้มีการบุกรุกทำลายป่ากันมากขึ้น คนที่ทำสัมปทานป่าไม้จะต้องดูแลอย่างเคร่งครัด เมื่อตัดไปเท่าไร ก็ต้องปลูกคืนกลับไปตามข้อกำหนด ต้นไม้ปัจจุบันไม่ได้เป็นป่าธรรมชาติ แต่เป็นป่าที่ปลูกทดแทนที่หายไป ประเทศไทยมีการลักลอบตัดต้นไม้ที่มีคุณค่า คนตัดไม้ใช้เลื่อยไฟฟ้า หรือการตัดที่โคนต้น เพื่อให้ต้นมันตาย แล้วมีการอ้างว่าไม่ได้ตัดไม้มันตายเอง บางคนไม่ได้อยากเอาไม้มาให้แต่อยากได้ที่ดิน ก็ทำการเผา ต้องพยายามแก้เรื่องนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯรับสั่งต่อว่า เมื่อต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงได้รับฟังจาก “นายแก้วขวัญ วัชโรทัย” อดีตเลขาธิการพระราชวัง ว่า ตอนเสด็จพระราชดำเนินไปวังไกลกังวล ระยะเวลาเสด็จทางรถไฟ ต่อมาจึงเสด็จโดยรถยนต์ ได้ทอดพระเนตรเห็นต้นยางนาในพื้นที่ และโปรดฯให้ข้าราชการบริพารเก็บเมล็ดยางนามาถวาย แล้วทรงให้นำไปปลูกในพระตำหนักสวนจิตรลดา โปรดเกล้าฯให้อนุรักษ์ต้นยางนาจนถึงทุกวันนี้และให้ทำเป็นป่าไม้สาธิต ให้ประชาชนสามารถเข้ามาศึกษาได้ มีการเพาะเนื้อเยื่อ สมัยนั้นถือเป็นเรื่องสมัยใหม่นอกจากนี้พระตำหนักสวนจิตรลดายังได้ทำการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ต่างๆอีกด้วย ในอดีตเมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จฯไปที่ไหน โปรดฯให้เจ้าหน้าที่ต่างๆตามเสด็จฯไปด้วย มีหน่วยงานการเกษตร ชลประทาน พัฒนาที่ดิน กรมแผนที่ทหาร เพื่อจะให้เห็นสิ่งต่างๆ และทำงานร่วมกัน ซึ่งไม่ใช่ว่าจะทำได้โดยไม่ปรึกษาผู้อื่น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทำหน้าที่เสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการสรุปผลการพัฒนาที่ประชาชน

เข้าไปเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งมีอยู่ 6 ศูนย์ โดยที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงใหม่ มีพระราชดำริให้ปลูกป่าสามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง คือปลูกไม้ใช้สอย ไม้กินผล ไม้ใช้ในไม้ทั่วไป ในพื้นที่ยังมีธารน้ำเล็กๆ โปรดเกล้าฯให้ทำฝายชะลอน้ำ เพื่อให้มีน้ำหล่อเลี้ยงป่าและป้องกันดินถล่ม นอกจากนี้ ทรงแนะนำให้ทดลองนำไม้โตเร็วมาปลูก เพื่อเป็นไม้ใหญ่คืนความชุ่มชื้นให้พื้นที่ พร้อมกับทรง

แนะนำการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และทำตลาดให้ชาวบ้าน ปัจจุบันชาวบ้านมีความรู้เป็นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ หรือเกษตรกรคิดค้น พร้อมแบ่งปันความรู้ให้ชุมชนอื่นเป็นต้นพร้อมกันนี้ พระองค์ได้ทรงตามรอยเบื้องพระยุคลบาท เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ด้วยการจัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชมีการจัดทำฐานข้อมูลพันธุ์พืชของประเทศในในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ดึงข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ไปสู่สถาบันอุดมศึกษา อาชีวฯ และชั้นอนุบาล ทุกคนได้เรียนรู้ตามภูมิปัญญาและโอกาสของตนเอง ส่วนสร้างป่าสร้างรายได้ ทรงดำเนินการมา 5 ปี โดยยึดแนวพระราชดำริทำให้ประชาชนไม่จำเป็นต้องตัดต้นไม้ใหญ่ แต่ปลูกพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้ ไม่ทำลายป่าไม้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯรับสั่งสุดท้ายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ไม่ว่าเสด็จฯพื้นที่ไหนก็ตาม ทรงใช้เวลาในการศึกษา ไม่ใช่เข้าไปแล้วทรงทำเลย เมื่อครั้งเสด็จฯ จ.นราธิวาส ปี 2516 เสด็จออกทุกวันตั้งแต่เช้าจดค่ำ ทรงขับรถไปเอง การทรงงานด้านป่าไม้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9 นั้น ต้องรักษาป่าไม้ พัฒนาสภาพดินแหล่งน้ำ พัฒนาความรู้และการศึกษา ทุกอย่างต้องรวมกัน มีพระราชกระแสรับสั่งเมื่อปี พ.ศ.2519

หรือก่อนหน้านั้น ในเรื่องการปลูกป่าไม้ในใจคนว่า ควรปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อนแล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยสรุปได้ว่าการอนุรักษ์ป่าไม้ต้องรักษาป่าไม้ พัฒนาคุณภาพดินแหล่งน้ำ พัฒนาสัตว์ พืช และพัฒนาการศึกษา ทุกอย่างต้องรวมกัน ในที่สุดการพัฒนาคนให้มีความสุขที่ดี ความเป็นอยู่ดี มีความรู้ มีความสุข เพื่อให้ช่วยกันรักษาบ้านเมืองสืบต่อไป.